

זבקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם

מאמר בענין קבר דוד המלך ע"ה ושלמה המלך ע"ה ושאר מלכי בית דוד הק' זי"ע [מקוצר]

yamha@okmail.co.il ,

א [מקום קבורת דוד המלך ע"ה ושלמה בנו ושאר מלכי בית דוד שנקברו עמהם, כמבואר בספר מלכים ובספר דברי הימים, היה מקום ידוע ומפורסם לגודל חשיבותו. גם כשעלה נחמיה בן חכליה לירושלים בסוף ימי גלות בבל היה מקום קברי מלכי בית דוד ידוע. בספר נחמיה מסופר על חלוקת הבנייה של העיר ירושלים החרבה בין השרים ונאמר שם "אחריו החזיק נחמיה בן עזבוק שר חצי פלך בית צור עד נגד קברי דויד וגו'" (נחמיה ג, טז). גם בימי בית שני ובתקופת החשמונאים ידעו והכירו הכל את מקום קברי מלכי בית דוד, כפי שעולה מספריו של יוסף בן מתתיהו, שחי בימי בית שני ובתקופת החורבן, ומספר על יוחנן הורקנוס ועל הורדוס שנכנסו למערות הקבורה של מלכי בית דוד, וכותב על קבר דוד המלך ע"ה כעל מקום ידוע ומפורסם בימיו*.

* "כשאנטיוכוס בן דמטריוס צר על הורקנוס הכהן הגדול, רצה זה ליתן לו כסף על מנת שיסיר המצור וירחיק את צבאו. וכשלא היה בידו אוצר אחר, פתח חדר אחד בקבריו של דוד והוציא שלושת אלפים כיכר ונתן חלק מהם לאנטיוכוס, וכך הסיר את המצור... ושוב כעבור עשר שנים מאז המאורע הזה, פתח המלך הורדוס חדר אחר והוציא כסף רב. אולם בארונותיהם של המלכים לא נתקל איש מהם. משום שהיו קבורים באופן מחוכם מתחת לאדמה, שלא יהיו נראים לנכנסים לקבר" (קדמוניות היהודים יג, ח, ד, מלחמות היהודים א, ב, ה).

"וויאמר הורדוס בלבו לפתוח את קבר דוד, ויהי באחד הלילות ויסר שמה בלויית מרעיו הנאמנים וילך בסתר, למען לא יודע בעיר מאומה. אך לא מצא שם כסף רב, כאשר לא מצא גם הורקנוס, ויקח תחת זה עדיי זהב רבים וכלים יקרים מכל הבא לידו. ולבלתי השאיר מקום נעלם ממנו, אמר לבוא חדרי הקבורה הפנימיים, אשר ינחו בהם עצמות דוד ושלמה. ותפרוץ להבת אש מבפנים ותשרוף, כאשר יאמרין, שנים משומרי ראשו. וינס הורדוס בפחי נפש מן הקבר החוצה. ולמען כפר את פני האלקים צויה להקים במבוא הקבר מצבת שיש לבן יקרה עד מאד" (קדמוניות היהודים טז, ז, א, וכן מובא המעשה בסדר הדורות ב' אלפים תתקכ"ד).

נקדים כמה ידיעות מתנ"ך וחז"ל וספה"ק הנוגעות לענין דהמע"ה ולענין מקום קדוש זה.

קיצור תולדות אדונינו דוד מלך ישראל חי וקיים

אדונינו נר ישראל (שמואל ב' כא, יז) משיח ה' דוד המלך בן ישי בית הלחמי ונצבת בת עדאל (בבא בתרא צא). נולד בשנת ב' אלפים תתנ"ד לבריאת העולם (סדר הדורות). ובצעירותו היה מנודה מאחיו וממשפחתו שחשדהו בפסול משפחה וע"כ שמוהו לרעות הצאן בשדה, שם הרבה להתבודד יומם ולילה בינו לבין קונו בעבודת ה' טהורה בלתי לה' לבדו, ובהתבודדות זו טיהר וזיכך נפשו בתכלית. ויבחר ה' בדוד עבדו לרעות בישראל עמו, וישלח את שמואל הנביא למשחו למלך על ישראל (שמואל א' טז) בשנת ב'תתפ"ג והוא בן עשרים ותשע (סה"ד). בשנת ב'תתפ"ד, בהיות דוד כבן שלשים, מלך על שבטו בחברון (שמואל ב' ה, ד ה). כעבור שבע שנים וששה חדשים, בשנת ה'תצ"ב, עלה לכבוש את עיר הקדש והמקדש- ירושלים, שכבר נכבשה ע"י יהושע בכיבוש הארץ אך בני שבט יהודה נמנעו מלהוריש את אנשי יבוס מתוכה. בשנותיו האחרונות קנה דוד מארונה היבוסית את הר הבית. בירושלים מלך דוד שלשים ושלוש שנים, עד פטירתו והוא כבן שבעים בשנת ב' אלפים תתקכ"ד בחג השבועות (רות רבה ג, ב) בשעת המנחה (זוהר פרשת תרומה קנז). קבורתו היתה בז' בסיון, מכיון שחג השבועות חל אז ביום שבת קודש (שבת ל. וברות רבה שם). בשנים בהן מלך על כל ישראל, התגורר דוד המלך במצודה אשר במרום הר ציון אותה לכד, כדכתיב "וילכוד דוד את מצודת ציון היא עיר דוד... וישב דוד במצודה ויקרא לה עיר דוד" (שמואל ב', ה ט), ושם גם מקום מנוחת קדשו.

קבר דוד המלך ושאר מלכי בית דוד ע"ה בהר ציון שבדרום מערב ירושלים

מקום קבורת דוד המלך ע"ה ושאר מלכי בית דוד היה תמיד ידוע ומפורסם לכל

ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם – עמ' ב

בספר אוצר מסעות- אייזנשטיין עמ' 27, ומעשה זה מובא גם בסדר הדורות ב"א תתקכ"ד ובספר שערי ירושלים לרה"ג רבי משה ריישר שער י מעשה הארץ).

וכן ישנה עדות מהרב מנחם ב"ר פרץ החברוני חזן בחברון שכתב בשנת ד"א תתקע"ה (לפני פ 800 שנה) "הייתי על הר ציון וראיתי מקום ביהמ"ק והר הבית וכותל המערבי עדיין קיים, ועל הר ציון קברי מלכי בית דוד" (הר הקודש עמ' רנא).

גם תלמיד הרמב"ן שביקר בארץ בסביבות שנת ה' אלפים ל' (לפני פ 740 שנה) מספר בספר מסעותיו הנקרא "תוצאות ארץ ישראל" וז"ל: "למעלה ממעיין השילוח בהר שם מצודת ציון, ושם קברי המלכים. ושם בנין ישן קוראים אותו היכל דוד, מכון בית המקדש, מדליקין שם גרות לקדושת המקום. אומרים שהוא בנין דוד, הוא המקום אשר היה שם ארון האלקים כשהביאו דוד לביתו, עד שנבנה הבית". וקרוב משם הוא מגדל דוד" (הודפס

לפניו רבי אברהם חסיד הפרוש אל קושטנטיני שהיה מאבלי ירושלים, וסיפר אלו הדברים ע"פ שני האנשים האלו שבאו משם. וענה לו ר' אברהם ואמר לו כי קברי בית דוד למלכי בית יהודה הם. ולמחר שלחו בשביל שני האנשים ומצאו אותם כל אחד ואחד מושכב על מטתו, ופחדו ואמרו לא נכנס שם כי אין חפץ ה' להראות אותו לשום אדם. וצוה הפטריארקה לסתום אותו מקום ולהעלימו מבני אדם עד היום הזה. ור' אברהם החסיד הזה סיפר לי כל אלו הדברים".

^א וכן כתב רבי אשתורי הפרחי, שעלה לארץ ישראל מספרד והגיע לירושלים בשנת ה'ע"ג (לפני פ 700 שנה), בספר כפתור ופרח שחיבר על המצוות התלויות בארץ ח"ל: "הר ציון הוא עיר דוד וכסא המלכות והמלווא. כתיב (דברי הימים א' יא, ח) 'ויבן העיר מסביב מן המלווא ועד הסביב', וכבר הארכנו בזה פרק מ"א. כתב רבי אברהם בן עזרא (ויקרא א, יא) 'על ירך המזבח' - 'מחויץ'. וכן ירכתי צפון', כי רבים תעו ואמרו שמגדל ציון היה בתוך ירושלים (עכ"ל ראב"ע). ו'הררי ציון' (תהילים קלג, ג) הם, הוא בעצמו והר המוריה והר הזיתים ועין עיטם".

ובפרק מ"א כתב עוד: "ירושלים לחוד וציון לחוד וכמו שכתוב בספר מלכים (א' ח, א) 'אז יקהל שלמה את זקני ישראל את כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית ה' מעיר דוד היא ציון'. וכתוב בספר דברי הימים (א' טו, א), 'ויעש לו בתים בעיר דוד ויבן מקום לארון האלהים ויט לו אהל', הרי שזה האהל הוא בציון. והנך רואה כי עוד היום האהל הזה עומד קיים כתחלת הויתו והוא בכיפה וכנגד הר המוריה לדרום והכל קורין לו היכל דוד".

מקום קבר דוד המלך ע"ה ושלמה בנו ושאר מלכי בית דוד הקבורים עמם הוא בהר ציון, כמקובל בישראל מדורי דורות וכמובא בספרים רבים

ב] והנה מקובל בישראל מדורי דורות שהבנין שבהר ציון (המצוי בזמנינו מול ישיבת התפוצות) שבדרום מערב ירושלים, הוא הבנין שנבנה מעל מערת מלכי בית דוד. ובהרבה ספרי מסעות קדומים הוזכר מקום מנוחת מלכי בית דוד ע"ה בהר ציון.

שכן כתב הנוסע רבי בנימין מטודלה (שכתב עליו בסדר הדורות ד"א תתקל"ג "כל מה שראה ושמע מאנשי אמת כתב בספר נקרא מסעות בנימן, והיה חכם חרשים מבין דעת") בספר מסעות בנימין, בו הוא מספר על המסע הגדול שערך לפני פ 840 שנה מהעיר טודלה שבספרד לארצות שונות ובפרט על מסעו בארץ ישראל, שמביא שם עדות על אנשים שנכנסו למערה שבהר ציון וראו שם את קבר דוד המלך ע"ה ולפניו מונח שולחן זהב ושרביט זהב ועטרת זהב, ולשמאלו קבר שלמה המלך ע"ה. ויצא מהמערה רוח סערה והכה אותם ונפלו לארץ כמתים ושכבו עד הערב. וסיפרו את כל הדברים שראו לר' אברהם החסיד הפרוש מקושטנטינה שהיה מאבילי ציון וירושלים, ורבי אברהם החסיד הזה סיפר את הדברים לרבי בנימין^א (ספר מסעות בנימין נדפס גם

^א ז"ל בספר מסעות בנימין: "סביב ירושלים הרים גדולים, ובהר ציון קברי בית דוד וקברי המלכים אשר קמו אחריו. ואינו ניכר המקום, כי היום ט"ו שנה נפל כותל אחד מהבמה אשר בהר ציון, וצויה הפטריארקה [פטריארך] אל הכהן לבנות הבמה ההיא. ואמר לו קח את האבנים מחומת ציון הקדמונית, ובנה בהם הבמה. והוא עשה כן, שכר פועלים בשכר ידוע כמו כ' אנשים, והיו מוציאים את האבנים מיסוד חומת ציון. ובין האנשים ההם היו שני אנשים אוהבים בעלי ברית. ויום אחד עשה לחברו משתה, ואחר אכילתן באו אל המלאכה. אמר להם הממונה מדוע אחרתם לבוא. ענו מה יש לו, בשעה שילכו חברנו לסעוד נעשה אנחנו מלאכתנו. והם היו מוציאים את האבנים, והקימו אבן ומצאו פי המערה. ואמר אחד לחברו נכנס ונראה אם יש ממון. הלכו במבוא המערה עד שהגיעו אצל ארמון אחד גדול בנוי על עמודי שיש מצופה בכסף וזהב, ולפניו שולחן ושרביט זהב ועטרת זהב והוא קבר דוד מלך ישראל. ולשמאלו שלמה כמו כן, וכן קברי כל המלכים הקבורים שם ממלכי יהודה. ושם ארגזות סגורות שאין אדם יודע מה בתוכם. ורצו שני אלו האנשים ליכנס בארמון, והנה רוח סערה מפי המערה והכה אותם ונפלו לארץ כמתים, ושכבו שמה לארץ עד הערב. והנה רוח אחר בא וצועק כקול אדם קומו צאו מן המקום הזה. ויצאו דחופים משם האנשים מבוהלים, והלכו אל הפטריארקה והגידו לו כל הדברים. ושלח הפטריארקה להביא

אומרים ששם כל מלכי בית דוד. ובשני אלו המקומות לא יניחו הישמעאלים ליכנס אדם בעולם" (מסעות ארץ ישראל דף י"א ע"א).

וכן כתב הרדב"ז בשו"ת¹ (ח"ב סי' תרלג, והעתיקו להלכה בבכורי יעקב סי' תרנח סק"א), והמהר"ם בן חביב² (ספר גט פשוט סי' קכח ס"ק לו, הביאו גם החיד"א בשם הגדולים מערכת גדולים בערך רבי חיים ויטאל), והמלבי"ם³ (בביאורו לנחמיה פרק ג פס' טז ד"ה אחריו), ורבי יהוסף שווארץ⁴ (בספר תבואות

בקובץ ירושלים לזכר רא"מ לונץ תרפ"ח עמ' נו, וכן הודפס בכפתור ופרח בהוצאת בית המדרש להלכה בהתישבות בנספחים שבסוף חלק ב' עמ' תמה).

רבי משולם בן רבי מנחם מהעיר וולטרה שבאיטליה, סייר בירושלים בשנת ה'רמ"א (לפני פ 530 שנה) והוא מספר: "לצד דרום הר ציון היא עיר דוד, ולמעלה סמוך לקבורת דוד יש כנסייה של גויים סן פרנציסקו. ומקום קבורת דוד הוא בית בנוי, ויש לו פתח גדול של ברזל. והישמעאלים מחזיקים המפתח ומכבדים המקום ומתפללים שם" (אוצר מסעות- אייזנשטיין עמ' 100).

רבינו עובדיה מברטנורא שעלה לארץ ישראל מאיטליה ובא לירושלים בחודש ניסן שנת ה'רמ"ח (לפני פ 520 שנה) מספר במכתבו לאביו: "ובציון סמוך לקבורת המלכים יש במה גדולה לכומרים הנקראת סן פרנציסקו. ובשכר הימים קברות המלכים גם כן היו תחת ידם. ובא פה בירושלים יהודי אשכנזי עשיר, וביקש לקנות מאת המלך, ונתעוררה קטטה עם הכומרים. ומהיום ההוא לקחו הישמעאלים אותם מאת הכומרים והם עתה תחת יד הישמעאלים"⁵ (מכתבי רבינו עובדיה מברטנורא אוצר מסעות- אייזנשטיין עמ' 120).

רבי משה ברבי מרדכי באסולה, שהיה רב ומקובל וראש ישיבה באנקונה שבאיטליה והיה ידידו של הרמ"ק, ביקר בירושלים בשנת ה'רפ"ב (לפני פ 490 שנה) ובספר מסעותיו הנקרא מסעות ארץ ישראל כתב: "חוץ לירושלים לצד דרום הוא הר ציון. ואמר לי הנגיד יצ"ו שגם בירושלים מקום היהודים הוא מהר ציון עד סמוך לבית המקדש, והדעת מכרעת כן. וזה הפירוש האמיתי על פסוק 'הר ציון ירכתי צפון'. בהר ציון יש מקום לכומרים... ומחובר לו בית סגור עם דלת ברזל, אומרים ששם קבורים דוד ושלמה ע"ה. וקרוב לשם בית אחד סגור בפתח ברזל,

¹ שהאריך לרין שם האם למקום קברי בית דוד שבציון יש קדושת ירושלים לענין תקנות חז"ל או לא.

² ז"ל הגט פשוט: "דע דמי שילוח הוא גיחון, והוא היה נחל שוטף בימי חזקיה. וכשעלה סנחריב לארץ יהודה עמד חזקיה וסתם מי גיחון כמ"ש בד"ה ב' סי' ל"ב (פס' ל'). והוא יחזקיהו סתם את מוצא מימי גיחון העליון, וישרם למטה מערבה לעיר דוד. והנראה דשורש זה הנחל היה בתוך ירושלים ת"ו. ועוד יש מרחץ סמוך להר הבית מקום בית המקדש ונקרא המרחץ בערבי חמם אל שפא. ואומרים דמימיו מן ראש המעיין הזה אשר היה בירושלים. וחזקיהו סתם את מוצא המים, והנהיג המים דרך ישר מתחת לארץ לצד דרומית מערבית של ירושלים. וכן היום מעין זה ידוע לדרומה של ירושלים, וקורין אותו בערבי סילוואן, והוא לסוף בית הקברות סמוך למערה הסתומה אשר נקברו שם המרדכי, ורבינו קלונימוס, ורבינו עובדיה מברטנורא, ושאר צדיקים כידוע לנו מפי זקנים. ומה שאמר הכתוב [בדברי הימים שם] 'מערבה לעיר דוד' אין הכוונה שהם המים למערבה של עיר דוד, כי אדרבה במזרחה של עיר דוד הם עומדים היום, אלא הכי קאמר הנהיג המים לצד מערב כלפי עיר דוד שהיא במערבית דרומית ירושלים. נמצא שמים הללו הם היום במזרחה של עיר דוד היא ציון אשר שם קברות מלכי בית דוד", עכ"ל הגט פשוט.

ולפי דבריו יש ליישב הקושיא שהקשו החוקרים איך בנה דוד את ביתו בהר ציון במקום שאין שם מים (ועפ"י הפשט אין בכך קושיא דכלום חסר למלך משרתים שישאבו עבורו מים ממני השילוח שלמטה ויעלו למעלה), אך לפי דברי הגט פשוט בימי דוד היה הולך הגיחון בהר ציון, וחזקיה סתם המעיין והעביר את המים תחת הארץ כלפי המקום שיוצאים ממנו כיום.

³ ז"ל המלבי"ם: "החומה הזו שהיתה כפולה הלכה עוד לדרום נגד קברי בית דוד שהיו במרום הר ציון".

⁴ ז"ל בהקדמתו: "כל מפרשי המקרא אשר לא מיושבי הארץ הקדושה ממש כל דבריהם לפי אומד הדעת, ועל ידי זה מפרשים לפעמים היפך האמת והמציאות... וכן כתבו בפס' 'הר ציון ירכתי צפון' וגו' שהר ציון צפון לירושלים או שהר הזיתים הוא הר ציון יפה נוף. ועינינו רואות שהר ציון הוא דרום ירושלים, רחוק מהר

ואם כן אותו מקום שאנו קוראים לו כיום הר ציון נקרא כן גם בזמן הכפתור ופרח, ומוכח מדבריו שהר ציון הוא הוא עיר דוד ודלא כמו שטוענים החוקרים.

⁵ ישנה מסורה לפיה רבינו עובדיה עצמו תפס חדר אחד במתחם קברי המלכים, הוא החדר המצוי כיום משמאל לכניסה המזרחית לאתר ובו מצוי משרדו האישי של הרב גולדשטיין ראש ישיבת התפוצות. הנוצרים נלחצו מתפיסת המקום, ומיד הכריזו על "גזירת הים" שבה נאסר על בעלי הספינות הנוצריות להעלות יהודים לארץ ישראל, כל עוד השלטונות מאפשרים ליהודים להחזיק במקום. רק לאחר פ 25 שנה בהם לא דרכה כף רגל יהודית בספינות הנוצריות הופקע החדר מידי היהודים (העתקנו מסורה זו המובאת באיזהו מקומן, וצריך חיפוש אחר מקורה).

צבעים, וגזרו עליהם שלא ידרכו רק במקום שיצוו אותם, והעמידו עליהם שומרים למעלה על הארץ מבחוץ, כי אסור לכל טורקי לירד למטה ולראות אפילו במערה החיצונה, רק מורידין מנורה גדולה עם שמן רב שידליקו שם תמיד. ובפעם ראשונה עשו רק במערה החיצונה, והשומרים עליהם מבחוץ פן ילכו מעצמם לראות מה שבמערת הפנימיות. אך אחר כך באיזה זמן אמרו להם שירדו עוד לאיזה מערות פנימיות לתקן שם ולחדש כל ציור ששם. ופעם אחת האמינום השומרים והלכו להם, ואז מצאו שעת הכושר והלכו בכמה מערות וראו הרבה. ואח"כ כשהשלימו לא גילו הדבר רק להגאון החסיד ר' יהושע לייב נ"י מבריסק ולי, וזולתינו לא נודע לשום בריה בעולם. ואני הייתי אז חולה בחולי החום, אך מרוב חשקי בזה העתקתי כל מה שסיפרו לי בע"פ ונתתי להם העתקה אחת, ולי עשיתי שלשה העתקות. אך הזהירו שיהיה הדבר בסוד, שאם ח"ו ידפיסו יהיו בסכנה מהממשלה. ולזאת עד עתה לא רציני לגלות גם לכם, אך עתה התיר לי הגאון הנ"ל באופן שתיזהרו לבל לגלות רק לאנשים גדולים בתורה וביראת שמים, ושלא לגלות לשום אדם שיש בו חשד דחשד שיעתיקם וידפימם במכתב עתי. ויהיו שני הצבעים הנ"ל בסכנה, שכך גזרו עליהם בעונש מיתה לבל ילכו להמערות הפנימיות ולראות וכ"ש לגלות. ואבקש שתודיעוני תיכף ומיד שהגיע לידך המכתב הזה מפני יקרת העתקה הזאת כו' אביך חיים יצחק אהרן. פקד שר העיר בפקודת השולטאן הגדול ירום הודו על אב ובנו הצבעים ומציירים, שילכו אל ההיכל הנבנה על מערות קברי מלכות בית דוד זי"ע, ולירד להמערות שתחתיו לתקן שם הכתלים שתחת הרצפה משם. והזהירם שלא יצערו אפילו צעד אחד יותר פנימה ממה שנצטוו, כי אדמת קודש הוא גם להם שמעולם לא ערב לב גם שריהם לירד שם ולראות. גם העמידו שומרים מבחוץ למעלה ובעונש מיתה אם יעברו. וכשירדו מלמעלה בערך י"ב מדרגות, ראו שהמערה הראשונה שתחתיה יש בה תשעה עמודים. שלשה באמצע, ובצדדי המערה ג"כ שלשה שלשה. ובצד דרום של המערה ההיא ראו שיש חדר לפנים ושם כל הכתלים נראים כמראה (פארצילאיין) רק שנתקלקל בכמה מקומות מרוב יושנו ותקנהו היטב הכל. ואח"כ ראינו שיש עוד חדר פנימה, ובאמצעיתו ראינו מחיצה מבודלת מכותל לכותל וראיתי כמראה הכסף. סוף דבר שעסקנו שם שני שבועות, ומתחילה היו השומרים עומדים בפתח המערה ומביטים עלינו שלא נצעד יותר פנימה, אך אחר שלשה ימים מי"ד ימים הנ"ל, מסרו לנו השומרים את המפתחות ולא שמרו אותנו כל שמירה מעולה כמקדם, כי החזיקו אותנו לנאמנים.

וביום אחד היה חג שלהם, והלכו גם השומרים לבית תפלתם, ונשארנו מבלי שומר לגמרי. ומיד סגרנו מבפנים מהמערה את השער, ונכנסנו במחיצה הנ"ל דרך הפתח קטן. וראינו שם נגדינו

הארץ עמ' שכ"ה, ובחלק ג' מספר דברי יוסף הנקרא פרי תבואה בהקדמתו ובדף כ"ד ע"ב וכ"ה ע"א), וכ"כ בספר חבת ירושלים (מאמר מברשת ציון אות ג ד) ועוד, שכולם סמכו ידיהם על המקובל בישראל שקברי מלכות בית דוד הם בהר ציון שהוא בדרום מערב עיה"ק ירושלים.

עדות הצבעים לפני המהרי"ל דיסקין והמגיד מוילקומיר על המראות שראו בתוך מערת קברי בית דוד

ג] והנה מלבד העדויות הקדומות שקברי בית דוד מצויים על הר ציון, ישנן עדויות מהדור הקודם על המראות בתוך מערת הקבורה של מלכי בית דוד. שני צבעים אב ובנו, ר' יוסף ור' אריה לייב פארעס, אשר נצטוו ע"י השלטון התורכי לרדת לתוך קברי מלכי בית דוד על מנת לצבוע ולתקן שם כל הצריך תיקון, העידו בפני הגה"ק השרף מבריסק מרן המהרי"ל דיסקין והגה"צ רבי חיים יצחק אהרן רפפורט המגיד מוילקומיר זי"ע על כל המראות הנוראים אשר חזו עיניהם בקברי מלכי בית דוד. התיאור שמסרו הצבעים דומה למתואר בספר מסעות בנימין של ר' בנימין מטודלה שהובא לעיל, אולם הוא מפורט הרבה יותר ממנו.

המגיד מוילקומיר כתב את עדות הצבעים מילה במילה כפי ששמעה מפיהם והעתיקה בכמה העתקים, שאת אחד מהם שלח לבנו רבי יהודה לייב רפפורט לחו"ל. בנו העתיק את דברי אביו, ואחר כך נתן רשות לרבי יעקב דוב רפפורט זצ"ל (מחשובי הרבנים בליטא, חתנו של הגאון הנודע רבי יוסף זכריה שטרן זצ"ל מ"ס זכר יהוסף, כיהן כרבה של העיר זימל שבליטא משנת תרנ"ו עד שנת תרפ"ו, אז עלה לארץ וכיהן כרבה הראשון של כפר סבא. נפטר בשנת תרפ"ח) להעתיקם לעצמו. כתב ידו של רי"ד רפפורט הודפס ונתפרסם.⁹

הזיתים, ולא היה גם בימי קדם בצד צפון (כי ידוע שמקום עיר הקדושה כעת אינו המקום שהיתה בימי קדם).

ובדף כ"ד ע"א וכ"ה ע"ב כתב: "הר ציון ירכתי צפון" (תהילים מז, ב) ידוע הנפלא בלשון הזה הלא ציון לדרום ואין מכנהו ירכתי צפון... והנה מוכח שהר ציון עומד על גבול הצפוני לחלק יהודה, וגם המקרא מציין אותו ע"י תיבת ורוח צפון. ואם כן נכון שגם דוד המלך בשירותיו מכנהו בשם 'ירכתי צפון', ואף שהוא לדרום ירושלים... קברי מלכי יהודה בהר ציון."

⁹ וכך כותב המגיד מוילקומיר במכתבו לבנו (הודפס בירחון מוריה שנה תשע עשרה אייר תשנ"ג עמ' ג).

שלום וברכה לבני חביבי... מהרי"ל גר"ו... הנה אגלה לכם בזה שזה איזה שנים גזר השולטן לצייר ולתקן המערות ששם מלכי בית דוד, גם מנחת דוד המלך ע"ה בעצמו. ויש פה אב ובנו

נכדם של הצבעים הנ"ל, הרב ישראל פורת (רב בקליבלנד מח"ס מבוא התלמוד), סיפר אף הוא ששמע מזקנו שירד פעם לקבר מלכי בית דוד לצורך ציור וכיור, ואחר כך סיפר את כל שראה שם למהרי"ל דיסקין¹.

עדויות על צדיקי הדורות שהשתטחו במקום קדוש זה

ד] ויש בידינו עדויות על צדיקים רבים שזכו לבוא ולהשתטח במקום קדוש זה במשך הדורות, כהרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע (כמובא בספר תפארת בית דוד להגה"צ ר' משה יאיר ויינשטוק זצ"ל). הרה"ק רבי אהרן משה מבראד מגזע צבי זי"ע תלמיד החוזה מלובלין שמדגיש במכתבו להרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע שזכה לומר כל התהילים בקבר דהע"ה בעיר ציון. וכן הגה"ק הבן איש חי בביקורו באר"י חיבר תפילה ארוכה מיוחדת לאמרה שם, והיא תפילה נוראה המדברת בלשון נוכח לדוד המלך ע"ה "קום דוד מלכא משיחא" וכו'. וגם הרה"ק רבי יצחק אלפייא ראש ישיבת בית א ל חיבר תפילה נוראה לאמרה במקום קדוש זה כמורפס בספרו שיח יצחק. וכן היה המנהג הקדום אצל גדולי ירושלים כמרא דאתרא קדישא רבינו המהרי"ח זוננפלד זצוק"ל כראש הכולל לבני אונגערין היה שולח להתורמים מכתבים ובהם כתב שמתפללים עליהם בקברי מלכי בית דוד, וכ"כ בספר עדן

ראינו שם כמין שולחן של שיש ועליו חרב פיפיות ארוכה בערך חמשה אמות, ובסמוך מונח שם כעין שרביט, ובתוך יד השרביט היתה קבועה אבן טובה המאירה. וכל זה ראינו ביום אחד הנ"ל שהיינו אז בפעם זו בלי שמירה כלל, כי מלאכתנו היתה רק על ערך שעה אחת וכל היום השתדלנו לראות שם. המקום ב"ה יזכנו לראות אור פני משיחנו במהרה בימינו אמן.

כל זה העתקתי אות באות מעצם כי"ק אאמור"ר הגאון הצדיק מו"ה חיים יצחק אהרן שליט"א השוכן בהר הקדש בירושלים תובכ"א. ולראיה באתי עה"ח יום ג' כ"ו מנחם אב שנת תרנ"ג לפ"ק פה. נאם יהודא לייב ראפאפארט. ואנכי העתקתי מהעתקה... אשר מסר לי כתיבת ידו ידידי המופלג בתו"י יקר מאד כמוהר"ר יהודא ליב... ובעה"ח כ"ב טבת תרנ"ד פה רובינשוק נאם יעקב דוב ראפאפורט.

¹ "עוד סיפר לי זקני, כי פעם ירד ברשות הממשלה העותומנית לתוך קברי מלכי בי"ד זיע"א לצורך ציור וכיור. מרן [המהרי"ל דיסקין] זצ"ל התעניין בדבר, ושולח לקרוא לו, וחקר על מה שראה שם. ואמר לו זקני כי נדמה לו כדמות ספר תורה על קבר אחד. ואמר מרן ז"ל נראה שזה משכבו של חזקיהו המלך ז"ל שאמרו חז"ל (בבא קמא יז. ובאיכה רבה פתיחות פתיחתא כה) שהניחו ספר תורה על קברו" (צפונות יג עמ' צד).

שער גדול של נחושת, ובאמצעות של החדר הנ"ל יש חור גדול למערה שתחתיו. ושם מצינו מנורה גדולה תלויה מהמערה העליונה שקועים באבן בכתב אשורית וכתב שם "קברי מלכות בית דוד" קברי למעלה ומלכות בית דוד למטה. והתחלנו להגביה האבן מן העפר, ומצינו תחתיו כמו בור ובתוכה מדרגות למעלה והם כמו שווינדעל טרעפ. ועלינו עליהם מעט, ואחר כך ירדנו ומצינו שם מערה. ובמערה יש כעין פלטיץ והיכל, ועומדים סביבה מבחוץ ומצופה כסף ועל ראשם מוזהב. ומצינו עור שני פתחים אחד בימין ואחד בשמאל, ופתחנו אחד מהם ושם חדר גדול פנוי וריק רק פתח אחד בצידה. וראינו מעל הפתח כמו יריעה שקוראין טאוועל, ועל הטאוועל נכתב באותיות בולטות מוזהב בכתב אשורית. ושם היו כתובות הרבה וגם הקרט, אך מרוב גובה לא יכולנו לקרוא רק השורה התחתונה. ושם ראינו נכתב "מה נורא המקום קדש קדש קדש", ע"כ קראנו בעצמינו. ועמדנו משתוממים ומסתפקים אם לכנוס שם, ועכ"ז נכנסנו לשם בחרדה בפתח בעמל גדול. וראינו שהוא בית גדול, ונחרדנו מאד כי ראינו שהאיר נגר עינינו אור גדול כמו אש. ועמדנו על מקום זה בערך שעה, ואחר כך הרהבנו עוז לכנוס שם לפנים. וראינו באמצע הבית ארבעה עמודים של שיש מצופים זהב בראשם, וכסף למטה, ובאמצע היה שיש. ומעמוד לעמוד היה כמו היקף כעין גדר של חוטי נחושת ככברה. וראינו באמצע החדר כמו מטה של זהב, ועל המטה כמו מצע עשויה כעין פאנציר, ועליו עומד ארון מכוסה מזהב, אך חלולים כעין אריג. והלכנו עוד עליו, וראינו מכסה עליו, ובאמצע היה מצויר כעין הנקרא "מגן דוד" בשמונה קרנות, ובתוך המגן דוד כתוב שם דוד. וכתר של זהב משופץ באבנים טובות, והיא שהבהיקה לנגדינו כאור גדול שם כנ"ל. והגבהנו מעט המכסה של מעלה מארון הזה, וראינו בצד הארון היה כתוב "דוד בן ישי", ובצד השני של הארון נכתב "דוד בן ישי מלך ישראל". ומיד נפלנו על פנינו ואמרנו שם איזה קאפיטלך תהילים. עוד ראינו שם בתוך הכתר הנ"ל פנימה כמין שרביט עובר מצד הכתר לצד השני, ותמיה לנו איך הי' יכול להניחו על ראשו [אמר הכותב חיים יצחק אהרן, באמת כך אמרו חז"ל (עבודה זרה מד.) "ויוציאו את בן המלך ויתנו עליו את הנזר ואת העדות (דברי הימים ב' כג, יא)... עדות-אמר רבי יהודה אמר רב: עדות הוא לבית דוד, שכל הראוי למלכות הולמתו, וכל שאינו ראוי למלכות אין הולמתו. ואדניה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלוך (מלכים א' א, ה) - אמר רב יהודה אמר רב: שביקש להולמו ולא הולמתו". ופירש"י (סנהדרין כא: ד"ה שבקש להולמו) "שביקש שתשב בראשו כתר מלכות ולא הולמתו, לפי שהיה שרביט של זהב בתוך חללה מדופן לדופן ואינה מתיישבת בראשו אלא למי שיש לו חריץ בראשו, והיא עדות לבית דוד, שכל הראוי למלכות- הולמתו, ומי שאינו ראוי למלכות- אינו הולמתו" עכ"ל], ובפתח השני לא נכנסים כלל. גם

בעיתות רצון מיוחדות), והרה"ק האמרי אמת (כידוע אצל רבים מחסידי גור, וכן נשמע מהגבאי הגה"צ ר' שמאי גינזבורג זצ"ל), והרה"ק ר' יודלע מדז'יקוב, והרה"ק ר' דוד מרחמסטריווקא, והרה"ק ר' אברהם אלימלך מקרלין (עדות ראייה על שלשתם מפי הרה"צ ר' יוסף ציינוירט שליט"א), והרה"ק הרי"צ מליובאוויטש (כמו שכתב ביומנו שהיה שם בתשעה באב אחה"צ שהוא זמן לידת המשיח) [והחשיב עד מאוד מקום קדוש זה וכתב במכתב הנדפס באגרות קודש חלק ו אגרת א'תשפ"ה² ובחלק יג אגרת ד'תתלד שהמתקת חבלי משיח

² "שלום וברכה, כל החי בישראל המאמין בה' ובתורתו וביעודיו יתברך ע"י נביאיו הקדושים, רואה עין בעין אשר המצב המר, האיום והנורא אשר עמנו בכל המדינות, נמצא בו הוא חבלי משיח, וכפי החלטת חז"ל שאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, הנה הקולות וברקים של הצרות, ביסורי הנפש ויסורי הגוף לא יחדלון עד כי יכנע לב ישראל אנשים ונשים בתשובה לה' ולתורתו בשמירת קיום מצות מעשיות...

אמר ר' עקיבא למה נמשלו ישראל כעוף, מה עוף אינו פורח אלא בכנפים, אף ישראל אינן יכולים לעמוד אלא בזקנים. הקב"ה מחבב את זקני ישראל ומכבדן, כן היה בגאולת מצרים, כן היה במ"ת וכן יהיה בגאולה האחרונה השלימה הבאה עלינו בקרוב ממש, והקב"ה מחבב את ארץ אבותינו - ויחוס וירחם אשר טהרתה, משיקוצים ותיעובים אשר טמאיה וחללוה בנבילות וטריפות וחילול שבת ובניני פשע, תהי' בחדס וברחמים.

ובכן הצעתי לבחור מיקורי ירושלים עיר קדשנו תובב"א סגל זקני תלמידי חכמים שיהיו שלוחי ציבור מכלל ישראל בכל מרחבי תבל וקצוי ארץ ואיי הים וליסד חברת תהלים עולמית שיאמרו בכל יום ויום את כל התהלים כולו, ואת מושבם יקבעו בציון בסמוך לקברו של דוד המלך ע"ה, ואחר אמירת תהלים יתפללו בעד כלל ישראל אשר בארצנו הקדושה ואשר בארצות הגולה, שיעורר השי"ת את לבבם לתשובה בעד הצלחת צעירי עמנו ובני גילם אשר במערכות המלחמה, שיקל השי"ת את חבלי משיח בעד שלום כלל ישראל בכל מרחבי תבל, ושיזכו לקבל פני משיח צדקנו במהרה ממש.

ובזה הנני פונה בקריאה של חיבה באהבת ישראל אל קהלות עדת ישראל די בכל אתר ואתר להכתב בתור חברים בחברות תהלים הקיימות מכבר ולייסד חברות תהלים במקומות שאינן עדיין להשתתף בתפלה ובתחנונים על כל הנזכר לעיל עם סגולת שלוחי הצבור מכלל ישראל אנשי המעמד חברת תהלים העולמית בירושלים ע"ה"ק תובב"א.

ואני תפלה כי יעיר השי"ת את לבבנו ולבב כל ישראל בחדס וברחמים לשוב אליו יתברך בתשובה שלמה ויקל מעלינו ומעל כל ישראל את חבלי משיח ויזכנו לקבל פני משיח צדקנו בקרוב ממש

ציון, וכן נהג הגה"צ רבי שמואל הומינר שהיה מניח תפילין לבאים לציון והיה עוסק בהחזרתם בתשובה. וכן ברור האחרון עלו לציון הקדוש, הרה"ק המנחת אליעזר ממונקאטש (מסעות ירושלים)³, והרה"ק ר"ש מזוועהל (בספר החדש זכר צדיק), והרה"ק מבאיאן (מפי הרה"צ ר' אביש ציינוירט שליט"א. וגם האדמו"ר מבאיאן שליט"א משתטח שם

³ ז"ל שם: "המפתח של קברי מלכי בית דוד בהר ציון הנה הנם בידי הערביים, ולא ניתן לפתוח עבורנו ביום ראשון ושני לביאתנו לארץ ישראל" (מאמר 'הנותן בים דרך' אות ט).

"ביום החמישי השיגו הרשיון, ושוטרי הממשלה הלכו לפתוח בעבורנו את שער הר ציון, אשר שם חלקת מחוקקי מלכי בית דוד ספון במערה, ועליהם מלמעלה בנינים נאים מתוקנים ארמונות חזקים. ובבואנו לשם אדמו"ר זי"ע עשה הכנה דרבה בחרת קודש, ואימתו מוטלת גם עלינו להשים לב על כל פנים אפס קצהו לאיזה מקום אנו נכנסין, לבית מנוחת דוד מלכנו ובנו שלמה המלך ושאר מלכי יהודה גבוהים ורמים ומזרע דוד המלך ע"ה. ואמנם מיד כאשר נתקרבו אל הפתח של חדר החיצונה, ואוי לאזנים שכך שומעות, מה שהזהירו אותנו השוטרים (הערבי וגם האנגלי) שלא לזמר תהלים בהציון פנימה כי הופרעה מטעם החוק והממשלה. אדמו"ר בשמעו נחרד חרדה גדולה, ופניו כשגל ילבינו, כי כמדקרות חרב היו ביטוים האלה ללבנו, נרגזו כל עורקי מוחנו, כי לא ידענו ולא שמענו מקדם חוק רשעות נורא הלזה. דאיך ירהיבו בחוצפא סגי כזו, להיות כמושלים (ח"ו) על תהלות דוד מלך ישראל חי וקיים ונעים זמירותיו, למנוע מלאמרם ומלשפוך שיח עוז קדושתם במקום משכן כבודו הרם הוא דוד בעצמו! אבל כן הוא שאוזנינו שמעו ועינינו ראו שמקויים שם בעונותינו הרבים התמרמרות דוד המלך ע"ה (תהלים פט, נא נב) 'שאתי בחיקי כל רבים עמים אשר חרפו אויביך ה' אשר חרפו עקבות משיחך'. ככה הובילו אותנו מחדר החיצון לחדר הפנימי, וציוו להעביר המנעלים מקודם ולילך יחף עד המחיצה של ברזל לחדר השלישי, שמשם ואילך לא יניחו לשום בן אדם ליכנס. ועמד שם רבינו נגד הפתח הפונה להיכל אחר הפנימי, והתחיל בעל פה לאמר בלחישת תהלים קפיטל מזמור לאסף וכו' בלב קרוע ונשבר. ועל ידי המיית בכי בהורדת דמעות נשמע קולו קצת, והשוטר הרשע הזהיר בכל עת והיה במזכיר שלא להרים קול. ואנחנו עמדנו מרעיד ומשתומם, שפתינו נעות וקולינו לא נשמע. עד שבנבלת שפתיו אמר די אחרי עבור כמו עשרה מינוטין, והוכרחנו לעזוב את הבית והר ציון ששמים. זאת נשיב אל ליבנו, כי על כל פנים כאשר זכינו להיות קרובים למלכות, לעמוד סמוך להיכל קדשם ומנוחת כבודם דיינו. ורחמנא אידכר לך קיימיה דדוד מלכא משיחא, במהרה יבא ויגל ליבנו, ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו" (מאמר סדר יום החמישי אות ב).

שם הר"ז הדרך של אלו הנשמות יחידי הדורות שצריכים לתקן את כל נשמות ישראל הנפולים עי"ש), והרה"צ ר' אשר פריינד זצ"ל, (שהיה תלמידו של הגה"צ ר' גדליה קעניג זצ"ל), היה מתאמץ הרבה להגיע לציון הקדוש בכל עש"ק להדליק נר תמיד שידלק כל השב"ק (שזה בבחי' "ערכתי נר למשיחי", ובפרט בשבת מלכתא הקשורה לבחי' המלכות) ולהתפלל ולקבל שם את השבת (כמובא בספר החדש שיצא עליו עתה).

עדות המהר"ם חגיז בשם האריז"ל ואזהרתם של המהרי"ל

דיסקין והבית עין

ה' ומלבד הקבלה הקדומה על מקום קבר דוד המלך ע"ה בהר ציון, כבר העיד לנו הגה"ק מהר"ם חגיז שהיה מרא דאתרא דירושלים עיה"ק בספר אלה מסעי (אלטונא תצג עמוד טז, ירושלים תשמז פרק ד) שרבינו האריז"ל סמך ידיו על קבלה זו¹⁰. ואף שהאר"י לא נכנס לירושלים בגדלותו, אך עמד מחוץ לירושלים והעיד ברוח קדשו על אמיתות מקומות הק' שבירושלים (כמובא בספר אהבת ציון האס עמוד כא הביאו גם בספר חבת ירושלים הורוויץ מאמר מבשרת ציון אות יט עמוד רכה¹¹).

וכבר הזהיר השרף המהרי"ל דיסקין זי"ע (כמובא בספר אדמת קודש שי"ל בשנת תר"ן עיי המגיד מוילקומיר) מלפקק באחד מהמקומות הקדושים המקובלים אצלנו וז"ל "באמת שכל המקומות הקדושים המקובלים מדור דור המה נאמנים ומצודקים ואמתים מעצמן, ואינם צריכים לשום עדות, כל שכן וקל וחומר שהעידו על זה עמודי עולם כהרמב"ן ז"ל והאריז"ל והר"מ משה חגיז ז"ל, וכל מי שיתקש ויעמוד בדעתו הראשונה להטיל ספקות באחד מכל המקומות הקדושים הנזכרים בעדותם של הנ"ל וגם

היא ע"י אמירת תהילים בציבור במקום קדוש זה (והצטרף לקריאת קדשו זו הגה"ק המהרי"ץ דושינסקי זי"ע), וכן המשיך חתנו הרה"ק הרמ"מ מליובאוויטש זי"ע, אשר מלבד ציון חותנו היה הר ציון המקום היחיד אליו היה שולח הזכרות (קוויטלאך) שלו ושל זוגתו הרבנית. וידוע ומפורסם לחסידי חב"ד שבשנת ה'תש"ן בהיות הרבי מוהרמ"מ זי"ע מתפלל בציון חותנו הריי"צ ציוה לפתע לשמשו לייסד מחדש את המנין בציון דוד המלך ומאז ב"ה לא פסק]. והרה"ק האמרי חיים מויז'ניץ (מפי הרה"צ ר' מנחם מונדרי שליט"א שהיה איתו), והרה"ק הרמ"מ מלעלוב זי"ע (מפי הרה"צ ר' בן ציון גרוסמן שליט"א ועוד) [שהיתה לו קבלה על מקום פתח המערה מזקיננו הרה"ק הרדצ"ש מלעלוב זי"ע שהוא בסמוך לציון שבימינו], והרה"ק מטאלנא, כן הרה"ק מתולדות אהרן שלח כמה מחסידיו שהזקקו לישועות לומר תהילים בציון דהע"ה, (ועיין בכ"ז בספר בכת"י "נשיא להם לעולם" – 0504192017). גם הגאון רבי שם טוב גאגין נ"ע אב"ד וראש ישיבה בלונדון סיפר שעוד בהיותו ילד היה הולך עם מו"ר אביו הרה"ג משה חי גאגין ראש ישיבת בית א ל בעיר העתיקה לקבר דוד" [בנו של הרב אברהם חיים גאגין זלה"ה המכונה האג"ן גם הוא ראש ישיבת בית א ל לפניו]. וגם גדולי ברסלב כהרה"צ ר' שמואל הורביץ זצ"ל (כמ"ש בספרו ימי שמואל ח"ג) והרה"צ ר' שמואל שפירא והרה"צ ר' הירש לויב ליפל וחבריהם, היו רגילים הרבה להתבודד ולעבוד את ה' במקום קדוש זה. וכן הגה"צ ר' גדליה קעניג זצ"ל מעיד במכתביו שבשנות שיערי צדיק על גודל ההתעוררות העצומה שהיה לו בציון דהע"ה [ועיי"ש במכתב כ"ו דברים נפלאים ונוראים מאוד בנוגע לנשמת דהע"ה והנסיגות שהמשיך ע"ע, והקשר שיש לדהע"ה עם נשמת רביז"ל, ובאמת גם על רביז"ל מובא שהיה ממשיך נסיונות ע"ע, וזה היה א' מטעמי המח' עליו, וכמובא בספר בית רבי, ולפי המבואר

בברכת התורה ובאהבת ישראל לאלתר לתשובה ולאלתר לגאולה המברכם בגשמיות וברוחניות. (מקום חתימתו)

" וז"ל "קבר דוד הוא בהר ציון, שם ביקרתי כמה פעמים, ואבא מורי ז"ל הוליכני לקרות מזמורי תהילים ביום א' דשבועות ושם קבורים מלכי בית דוד" (כתר שם טוב).

" וז"ל "תיכף שנכנסתי העמדתי עצמי בצד אצל הפתח ואמרת במהירות גדול את ה'תיקון הכללי בעל פה, כי ספר לא מניחים לפתוח. וביקשתי בעל פה את בקשותי בשביל הכלל והפרט, וכן בקושי גדול ובעורמות רבות כי הספקתי להתמהמה שם איזה זמן. וביקשתי בדמעות עד שלא יכולתי כבר להתמהמה, כי כבר גרשוני בכח".

¹⁰ ז"ל: "האלקי מוהר"י לוריא ז"ל (שער הגלגולים בסופו) דרוח ה' דיבר בו הוא גם כן אשר קיים ואישר כל אותו תחום ארץ ישראל בערי הקודש בסימניהם ומצריהם וכל הקברים המצויינים שם סביב סביב לכל תחום ארץ ישראל, וסמך ידו על כותל המערבי, ועיר ציון שהוא חוץ לחומת ירושלים דשם קברי מלכות בית דוד וכו'" (והמהר"ם חגיז מציין שדברי האריז"ל הם בסוף שער הגלגולים, ואף שאצלנו לא נמצא זאת, מ"מ כידוע יש כמה כת"י משער הגלגולים ונאמן עלינו המהר"ם חגיז שראה כת"י כזה).

¹¹ וז"ל שם: "דע כי אמרו שהאר"י ז"ל לא היה בירושלים, רק עמד חוץ לירושלים ודבר ברוח קדשו כל הפרטים שבתוך ירושלים. ואמר פה מקום זכריה הנביא, ופה מקום חולדה הנביאה, וכן כל הפרטים, ואל העיר עצמה לא בא. ואולי לפי שהיה ניצוץ משיח בן יוסף לא היה רשאי לבוא בה קודם זמנו".

וכבר כתב המהר"ם חאגיז זי"ע בספר "שפת אמת" לבאר חומר הדרך הרעה הזו של הפקפוק בדברים שמסורים לנו דור אחר דור. ומביא שם שבירושלים נשארו יהודים דור אחר דור ללא הפסק מזמן החורבן, וצאצאיהם העידו בפניו על המקום המדויק של קברי בית דוד כפי המקובל אצלם דור אחר דור".

ובענינינו חמורים הדברים יותר, שכל הפקפוקים על מקום זה שרשם ממצע שטן וכת דיליה שנלחמים להסתיר את המקום הקדוש והנורא הזה, מחמת שהסט"א יודעת גודל הכח הנשגב של מקום זה לסיוע להרמת קרן מלכות דוד ברחמים וע"כ עושה הסט"א כל טצדקי שבעולם להסתיר מקום קדוש זה (או לשלוט עליו ה"י, וכמו שישנם הזוממים להגביר את אחיזת הנוצרים ימש"ו במקום קדוש זה היל"ת). ועל כן מצוה נשגבה עד מאוד לסייע להקים את סוכת דוד הנופלת בחיזוק המקום הקדוש הזה בכל האופנים שאפשר.

ב' החלקים בעיר דוד, העליון והתחתון

ז] ובכדי לבאר הענין קצת יותר נעתיק את דברי המלבי"ם (בדברי הימים י"א בפסוקים ד' ט') שמתאר את שלבי התפתחותה ובנינה של ירושלים. מיום שאדוננו דוד המלך עולה מהעיר חברון לאחר שמלך בה 7 שנים, שתיכף בבואו לירושלים הוא כובש את מצודת ציון וקורא לה עיר דוד – וילכוד דוד את מצודת ציון היא עיר דוד". (שמואל ב', ה' ז', וכן בדברי הימים י"א, ה'), ובספר שמואל ב' (ד' ט') נאמר, "וישב דוד במצודה ויקרא לה עיר דוד, ויבן דוד סביב מן המלוא וביתה". ואיתא שם בדה"י "ויאמרו ישיבי

אומות העולם שהר זה הוא הר ציון, והמערות אשר בו הן קברי מלכי בית דוד. והרבה עדויות לכך נרשמו בספרים במשך השנים (כמו שפירטנו כמה וכמה מהן במאמר לעיל). ולא ידוע על זמן שנפסקה בו המסורה, ואם כן כיצד יכולים אנשים בימינו לערער על הדבר.

י"י "ושמעתי מבני בניהם של המסתערים והם הנקראים מוריגוס, שהם מזקני ירושלים שנשארו בה אחר החורבן, שחצי רחוב היהודים המפסיק בשוק היהודים מצד צפון לדרום, הוא הגבול שבין ירושלים לציון. והחלק אשר הוא לצד מערבי דרומי סמוך לקברות המלכים הוא ציון עיר דוד, וכנגד מקום זה חוץ לחומת ירושלים כמו שהיא היום הם קברות מלכי בית דוד. והחלק אשר הוא לצד מזרח צפוני הוא ירושלים, אלא שמחמת החורבנות נמשך ונתערב ציון וירושלים ונעשה כרך אחד, עד ישקיף וירא ה' משמים ויבנה חרבות ירושלים וינחם ציון בבנינה" (אלה מסעי אלטונא תצג עמ' כב, ירושלים תשמז פרק ו).

יגלה דעתו וספקותיו לזולתו, הוא בכלל שוטה, רשע וגס רוח, ובכלל מונע את חבריו מלעשות מצוה להתפלל שם". ויותר מזה הם דברי קדשו של הרה"ק הבית עין (כמובא בשמו בספר אור הגליל עמוד ער"ב) אמר "דבר שהוא מסור ומקובל אצל הרבה יהודים ואין מאמינים בזה הר"ז אפיקורסות" עכ"ל.ק.

אזהרת רבותינו להתרחק מפקפוקי הסט"א

ו] וכבר הזהירו רבותינו גדולי הדורות שאסור לפקפק ח"ו במסורות ובקבלה מדור דור שהר ציון הוא הר גבוה בדרום מערב ירושלים, ושאין להתייחס כלל להבלי החוקרים הגויים והנגררים אחריהם, אשר במאה השנים האחרונות העזו בחוצפתם לערער על המסורות על הר ציון האמיתי [והם המירוהו בחוצפתם בגבעה נמוכה שבדרום הר הבית הנקראת גבעת העופל שכינוה בשיבוש "עיר דוד", ואכמ"ל לבאר שורש שיבושם וטעותם בפלפוליהם הטמאים]. והנה, בזמנו היה רבינו המהרי"ח זאנענפעלד זצוק"ל מזהיר שאסור להתוכח עמהם, ומכמה טעמים הן שזה מראה ממשות כל שהוא בדברי הבליהם, והן שזה מזיק מאד, וכל דבריהם אינם מעלים כי הם אפיקורסים. אלא להיות שבימינו מעשה שטן הצליח ונתקבלה בטעות ובשוגג דעת האפיקורסים אצל הרבה תמימים מיראי ה' וחושבי שמו, בודאי ישנה מצוה רבה להצילם מדעה כוזבת זו. וע"כ כתבנו את הדברים הללו, למען הציל התמימים שלא יתפתו אחרי דעות הגויים הטמאים והחוקרים האפיקורסים, ויחזרו לאמונה המסורה הק' שבידינו דור אחר דור ללא הפסק עד זמן הבית.

וכבר האריך הרבה הגרי"מ טיקוצ'ינסקי (עיר הקדש והמקדש ח"יב פ"ד) לסתור כל ראיותיהם המפוקפקות ביותר, ולהביא ראיות חזקות לקבלה המסורה מדור דור ללא הפסק על הר ציון הגבוה שהוא עיר דוד האמיתית (וגבעת העופל הנמוכה היתה גבעה פחותה בחשיבות שבה הושיבו את הנתינים שואבי המים כדאי' בנחמיה ג', כו עיי"ש באריכות, ובזה מובן שאף שמצאו שם בחפירות כל מיני עתיקות מזמן דה"ע"ה, אין בזה שום טענה, שאמנם המקום היה מיושב ובנוי בזמן דה"ע"ה, אך המתגוררים שם היו דלת העם ולא דוד המלך ע"ה ושריו)".

י" ומפרט שם הגרי"מ טיקוצ'ינסקי עשר ראיות חזקות ממשמעות הפסוקים ומדברי חז"ל ולהבדיל מממצאי החפירות באתר והן מספרי יוסיפון ככו"כ מקומות לסתור טענת החוקרים. ובפרט שאין להתעלם מן המסורה הארוכה מזמן יוסף בן מתתיהו, זמן החורבן, ועד ימינו אנו. שבכל השנים היה ידוע הן אצל היהודים והן אצל

הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב קאי לכמה מפרשים על הר ציון
– מקום מנוחת מלכי בית דוד

ח] והנה עה"פ "יסודתו בהררי קודש", שבקאפיטל פ"ז מתהילים שכולו עוסק בשבח ציון, ביאר הרד"ק ד'הררי' לשון רבים קאי על ב' ההרים הק', הר ציון שהוא הר מקום המלוכה והר הבית מקום בית המקדש, שאת שניהם משבח המזמור ושניהם נקראים ציון.

וכן נראה מדבריו ומדברי האבן עזרא והמצודות דוד עה"פ "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב" (תהילים מח, ג), שהשבחים הנשגבים הנאמרים שם על "יפה נוף משוש כל הארץ וכו' קרית מלך רב", ששם אלוקים בארמונתיה נודע למשגב וגו' ישמח הר ציון וגו', קאי הכל על הר ציון שבו היתה קרית המלוכה של מלכי בית דוד.

ואף שגם הר הבית נקרא אחר כן 'הר ציון', ויש דרשות חז"ל שפירשו שהר ציון שבקפיטל מ"ח קאי על הר הבית (וכ"פ רש"י בתהילים שם ובישעיהו יד, ג). אך אין מקרא יוצא מידי פשוטו, וכמו שפירשו גדולי המפרשים הנ"ל דקאי על הר קרית המלוכה, הוא הר ציון הסמוך להר הבית, ששם היו בעבר ויהיו לעתיד מגדלים וארמונות רבים לבני המלוכה, ועליה ראוי לומר "סבו ציון והקיפיה ספרו מגדליה... פסגו ארמונותיה" (שם מח, יג יד), שכל זה לא שייך כ"כ לגבי הר הבית כמובן. ועוד שהרי את עיר דוד, שהיא הר ציון, כבש דוד המלך ע"ה בהיותו בן 38 שנים, שהרי "בן שלשים דוד במלכו וארבעים שנה מלך" ומתוכם מלך בחברון שבע שנים וששה חרשים ובירושלים מלך שלשים ושלוש שנה" (שמואל ב', ה, ה), ואילו את הר הבית רכש מארונה היבוסי רק בשנותיו האחרונות, וא"כ ישנה הסתברות נוספת שסתם הר ציון שמוזכר בתהילים הכוונה על הר ציון שבו חי והתגורר במשך עשרות שנות מלכותו [וכן מפרש בכפתור ופרח (שהעתקנו לעיל בהערה ג) את הקרא על הר ציון דידן כמובא שם].

ואף שבקרא מכונה המקום "ירכתי צפון", והלא הר ציון הוא בדרום ירושלים. עיין מה שתירץ ע"ד הפשט הגאון היעב"ץ (בסידור בית יעקב בשיר של יום) שהר ציון הוא הירך, היינו החלק המובחר, שבארץ ישראל שהיא בצד צפון העולם (ורבי יהוסף שווארץ בספר תבואות הארץ עמ' שכ"ה ובחלק ג' מספר דברי יוסף הנקרא פרי תבואה בדף כ"ד ע"ב כתב פירוש נוסף לזה).

מי יתן מציון ישועות ישראל – מקום המסוגל לישועות ופלאות

רבות כמפורש בפסוקים

יבוס לדוד לא תבוא הנה וילכוד דוד את מצדת ציון היא עיר דוד וגו' וישב דוד במצד, על כן קראו לו עיר דוד. ויבן העיר מסביב מן המלוא ועד הסביב ויואב יחיה את שאר העיר". ועיי"ש בדברי המלבי"ם" שמדייק ומוכיח מהפסוקים שאת המצודה הבנויה על פסגת ההר לכד אותה דוד בעצמו מהיבוסיים. ושם התגורר דהע"ה כל ימיו (ושם נקבר והיא הר ציון דימינו שהוא בהר גבוה, ששם אפשר לבנות מצודה, וכן מוכיח הגרי"מ טיקוצינסקי מהרבה מקומות בכתבי יוסיפון שכותב להדיא שמצודת ציון מקום מגורי דוד היה מקום שגבוה יותר ממקום המקדש) ובנוסף על כך ציוה דוד דע"ה כי מי שיכבוש את העיר [עיר יבוס] הסמוכה להר הבית ליד השילוח [הבנויה על גבעת העופל] יהיה לשר ומושל עליה ואכן מי שכבשה היה בן אחותו יואב בן צרויה שגם הפך לראשה ומנהלה אך אין קשר בין עיר זו התחתונה [שגרו בה המון העם והנתינים השואבי מים (כמש"כ בנחמיה)]. להר ציון – מצודת דוד, שהיתה במקום החשוב – מקום בתי המלוכה, [וודאי שאין לקשר את הר ציון האמור אל הר המוריה, שהנה הר הבית כמקום המקדש נודע לדוד רק באחרית ימיו כשנתיים לפני פטירתו. וברור הוא שהר הבית אף שנתכנה גם כהר ציון מאוחר יותר, אינו מקום המצודה המשמשת כמגורים עשרות שנים לאדוננו דוד. וודאי שאינה משמשת כמקום קבורתו המזוהה עם 'עיר דוד' וכפי שאומר הכתוב "וישכב דוד עם אבותיו ויקבר בעיר דוד" (מלכים ב' א', י').].

ו"ל המלבי"ם שם: ויאמרו, בשמואל (שם) בא המעשה באורך ועזרא לא רצה לחזר דברים הידועים מס' שמואל רק להוסיף דברים הבלתי נודעים משם, ששם כתוב ויאמר לדוד לאמר לא תבא הנה, הוסיף שזאת אמרו יושבי יבוס, ר"ל שלא הניחוהו ליכנס דרך השער ולכד את המצודה שהיתה בצד האחר, כמש"ש, ושם כתוב ויאמר דוד כל מכה יבוסי ולא באר מה שאמר ובאר עזרא. וישב דוד, בשמואל אומר וישב דוד במצודה ויקרא לה עיר דוד ויבן דוד סביב מן המלוא וביתה, וזה לא היה צריך עזרא להשמיענו שכבר ידענו זה מספר שמואל, רק השמיענו חרשות, כי יש הבדל מן מצד למצודה, מצד הוא ההר הגבוה שהוא חזק מצד עצמו, והמצודה הוא המבצר הבנוי על המצד, ותחלה ישב דוד רק במצודה שהיא מצודת ציון הבנויה, וקרא לה עיר דוד רק להמצודה לבדה, שיש תוך המבצר לבד, וסביב המצודה היה מקום רחב שנקרא בשם מלוא, מקום זה נשאר בלא בנינים, ולא בנה רק מן המלוא וביתה בתוך חומת המצודה, זאת יספר בספר שמואל, ועזרא הודיע שאח"כ התפשט מושב דוד, כי צר לו המצודה לשבתו עד שהרחיב ושיבתו חוץ למצודה על המצד, שהוא הר ציון מסביב, על כן קראו שמו עיר דוד שאז קראו גם להמצד היינו לכלל הר ציון בשם עיר דוד, כי דוד עצמו קרא שם זה רק להמצודה, והעם נתנו אח"כ שם זה גם להמצד היינו לכלל הר ציון: ויבן, ואח"כ התחיל דוד לשנות בנינים גם מסביב למצודה על המצד, עד שבנה מן המלוא ועד הסביב נוסף ע"מ שבנה תחלה מן המלוא וביתה, ובנינים אלה לא נשלמו בימי דוד וגם שהמלוא לא הוקף בחומה בימיו וגם ירושלים לא היתה מקופת עד ימי שלמה שכתוב (מ"א ט' ט"ו) שבנה את המלוא ואת חומת ירושלים, ושם (כ"ד) אך בת פרעה עלתה מעיר דוד אל ביתה אשר בנה לה אז בנה את המלוא, ושם (י"א כ"ז) בנה את המלוא סגר את פרץ עיר דוד אביו, כי בימי דוד לא נשלם הבנין וגם היה פרוץ בלי חומה, ויואב יחיה את שאר העיר, כי על עיר דוד השגיח בעצמו, ועל ירושלים נעשה יואב ראש כמו שהבטיח לו, והוא החייה את העיר, אם להוסיף כח דיריין ולהפיח בה רוח חיים שתהיה עיר הויה קריה עליזה, אם להשגיח שימצאו בה חית ידם ומוון ומחיה, עכ"ל.

שבסמוך לשלשת המלכים הללו קבורים עוד שמונה מלכים ממלכי בית דוד והם רחבעם בן שלמה, אבים (אביה) בן רחבעם, אסא בן אביה, יהושפט בן אסא, אחזיה בן יורם, יותם בן עוזיהו. וכן בפשטות נקברו במערה קדושה זו המלך יאשיהו בן אמון, והמלך אמציהו בן יואש (ועמש"כ בכ"ז הגר"מ טיקוצ'ניסקי בספרו עיר הקודש והמקדש ח"ב פ"ב ובספר עדן ציון). ונקבר שם במערה גם יהוידע הכהן הגדול שהציל את מלכות בית דוד (דה"י ב' כד, טז).

ואם כן בסך הכל קבורים שם עשרה מלכים ממלכי בית דוד, מלבד דוד המלך ע"ה, ונוסף עליהם יהוידע הכהן הגדול שהיה גם ממקבלי ומעבירי התורה כמובא בהקדמת הרמב"ם (וכן דהע"ה הוא ממקבלי ומעבירי התורה).

ביאור מעלת מלכי בית דוד הקבורים במערות המלכים ואף אלו שיש בפסוקים איזה משמעות להיפך

יא] ומה נשגבה קדושת מלכי בית דוד הקבורים במקום קדוש זה ומה גדול שבח מעלתם. והנה אודות גדולת אדונינו דוד המלך ע"ה, שזכה להיות אחד משבעת הרועים, וזכה להיות רגל הרביעי שבמרכבה ביחד עם ג' האבות, ובספרו הק' תהילים דבוקים כל בני ישראל בהתקשרות עזה, וכל דברי חז"ל מלאים בגדולתו, בודאי שאין צריך לכתוב. וכיוצא בזה אודות מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדולת בנו שלמה המלך החכם מכל אדם, שזכה לבנות את בית המקדש הראשון, ומלך בעליונים ותחתונים, וישב על כסא ה', ובימיו היו בני בשיא תפארתם וגדולתם מעין ימות המשיח, גם אודות גדולתו אין צורך להאריך. אך נזכיר קצת משבח המגיע לשאר מלכי בית יהודה.

דעל המלך רחבעם בנו של שלמה המלך אי' בילקוט מעם לועז (מלכים א' יב, יא ובקהלת ג, ה) בשם ר"מ גאלאנטי (קהלת יעקב על קהלת שם) שהיה ראוי להיות משיח בן דוד. וגם ידוע מה דאי' בסוכה (מה:): שאמר רשב"י דאילמלי המלך יותם בן עוזיהו עמו ועם בנו רבי אלעזר יכולים הם לפטור את כל העולם מן הדין מיום שנברא העולם ועד סופו. ובגלגולי נשמות לרמ"ע מפאנו כתב שרשב"י היה גלגול נשמת יותם בן עוזיהו [ועפ"ז מובן שרשב"י מצרף עמו את יותם בן עוזיהו, דהיינו שמצרף את זכות עצמו בגלגולו הקודם]. ועל המלכים יהושפט ואסא מובא עליהם אף בפשט הפסוקים שהיו מלכים צדיקים שעשו את הישר בעיני ה' (והפסוק "ויגבה לבו בדרכי ה'") קאי על המלך יהושפט). ועל המלך יאשיהו נאמר "אשר כמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו (מלכים ב' כג, כה). ואף שעל המלכים

ט] ולפי דברינו שהר המלוכה מכונה הר ציון, אם כן הוא מקום מסוגל לישועות ופלאות רבות, כדכתיב "מי יתן מציון ישועות ישראל" (תהילים נג, ז) "ישועות" לשון רבים², וכמו שמצינו פסוקים מפורשים בתהילים על ישועות שונות מציון. דהנה הר ציון מסוגל להמשכת בני חיי ומזוני. ברכת הבנים דכתיב "וברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך, וראה בנים לבניך שלום על ישראל" (תהילים קכח, ה ו). ברכת החיים דכתיב "כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם" (שם קלג, ג). וברכת הפרנסה דכתיב "כי בחר ה' בציון אוה למושב לו, זאת מנוחת עדי עד פה אשב כי אויתיה, צידה ברך אברך אביוניה אשביע לחם" (שם קלב, יג טו).

וכן מסוגל המקום לעורר צמיחת הגאולה וקירוב ביאת המשיח דכתיב "שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי" (תהילים שם, יז) ומובן מזה שהמקום מסוגל להתפלל שם על הגאולה, וכמו שמקום זה היה היסוד לבנין בית המקדש הראשון, ששם הניח דוד את הארון למשך שבע שנים (והגאון יעב"ץ בפירושו על סדר עולם מבאר שהי' שם הארון במשך יותר מארבעים שנים), ושם גם ייסד את משמרות הלוייה שישוררו לפני הארון, והרי זה סימן לעתיד שמשם תתחיל גם צמיחת הבית השלישי הנצחי, ויהי"ר שיהא לנו חלק בהרמת קרן המקום הק' הזה, ובצמיחת הגאולה ברחמים עי"ז, אבי"ר.

המלכים הקבורים בקברי המלכים וגודל מעלתם

עשרת המלכים הקדושים הקבורים עם אדונינו המלך דוד ע"ה והכהן הגדול ממעתיקי השמועה הקבור עמהם

י] ועפ"י המקובל בישראל דוד המלך ע"ה בנה את ביתו ומשכנו במצודה שבהר ציון, ששם היא עיר דוד, ולשם הכניס את ארון הברית למשך שבע שנים, ושם חצב לו מערה לקבורה [ועפ"י משמעות דברי חז"ל בתוספתא ריש מס' ב"ב (לדעת ר"ע שם) מערה זו פתוחה לנחל קדרון ועל כן אינה מטמאה ואכמ"ל] ושם מקום מנוחתו הק' ומקום מנוחת שאר מלכי בית דוד שעמו זי"ע.

ועפ"י המבואר בגמ' בבא קמא (טז:): דוד המלך ובנו שלמה המלך וחזקיהו המלך קבורים ביחד, וזהו המקום המעולה שבקברי מלכי בית דוד. וכן יוצא ממשמעות הפסוקים

² ועיין בספר טוב הארץ למקובל האלקי מהרנ"ש, שהביא פרק שלם במעלות ציון עפ"י דברי חז"ל, שאין כל הברכות ואין כל הישועות אלא מציון וכו'.

מלכות בית דוד, 'ופחדו אל ה' ואל טובו' - זה בית המקדש, כמה דאת אמר 'ההר הטוב הזה והלבנון' (דברים ג, כה) " (ילקו"ש ומדרש שמואל ורש"י ורד"ק שם).

ועל כן חשוב בעת הזאת להתעסק במקום קבורת מלכי בית דוד, ולבוא לשפוך שיח ולהתפלל שם. שכאשר בניי מגיעים למקום קדוש זה ומכבדים אותו כפי הראוי לרום מעלת קדושתו, ומתקשרים באהבה וברצון והשתוקקות למלכי בית דוד הטמונים שם, בזה הם מבקשים חידוש המלוכה דמלכי בית דוד ומתקנים פגם המיאוס במלכות בית דוד רח"ל [וכן משמע מדברי המנח"א ממונקאטש בדבריו בביקורו במקום קדוש זה (מסעות ירושלים)²² שיש כעין איסור לראות מקום קדוש זה כשאינו בכבודו, משום האיסור לראות המלך כשהוא מנוול, וכדכתיב "שום תשים עליך מלך" (דברים יז, טו) שתהא אימתו עליך (סנהדרין כב.) ומוכח מדבריו שמדה טובה מרובה, שלכבד ולירא מהמקום קדוש זה כראוי לקדושתו הוי בבחי' קיום המ"ע דשום תשים עליך מלך].

קבר דוד המלך הוא הראשון במעלה מכל המקומות הקדושים שבארץ הקודש

לד' ועיין מש"כ בספר מסעות ירושלים ממסע כ"ק האדמו"ר המנחת אלעזר ממונקאטש לארה"ק, שבהיותו בספינה בדרך לארץ ישראל אמר המנח"א שהמקום הקדוש הראשון במעלה שיש ללכת אליו כשמגיעים מחו"ל הוא מקום קבר דהע"ה ש"ז נאמר "בן דוד בראש" וז"ל שם "רבינו דיבר בקדשו בסידור האפשרות מסדר תהלוכותיו בארץ הקודש, מה לפניו ומה לאחור, דבר יום ביומו. ומענין ביקור קברי הצדיקים הקדושים, שאם יהיה באפשרות היה טוב לילך בראשונה להר ציון ורכתי צפון טמוני קברי מלכי בית דוד, כי מי בראש דוד בראש, הוא המלך המשיח אשר אליו לבנינו שואף זורח. ולא אורח ארעא לאותובי דעתא מאבראי בשארי מקומות הקדושים טרם יבקרו בהיכלו כבוד של המלכות" (מאמר הנותן בים דרך אות ט)²³ (ולצערינו ישנם רבים שבאו מחו"ל לקברי צדיקים

רחבעם ואביה ואחזיה ואמציהו מצינו בפסוקים לשונות שממעטים בכבודם, אך הלא הלכה ברורה (שו"ע יו"ד סי' שסב ס"ה) היא שאסור לקבור רשעים אצל צדיקים, וכן אין קוברין צדיק וכשר ובינוני אצל חסיד מופלג, ודוד המלך ושלמה בנו וחזקיה ויאשיהו וכו' היו חסידים מופלגים, ואם כן בע"כ שכל המלכים הקבורים עמהם גם הם היו צדיקים גדולים אלא שלפי ערכם היו עליהם וכן מובא במדרש שדוד המלך ע"ה יושב בגן עדן וכל מלכי בית דוד יושבים לפניו²⁴. ואם כן עאכ"כ המלכים הקבורים עם דוד המלך ושלמה בנו שהיו כולם צדיקים גדולים זי"ע ועכ"י אמין].

אין ישראל רואין סימן גאולה עד שיבקשו מלכות בית דוד

הטעם לעיסוק במקום קבורת דוד המלך

לג' איתא במדרש: "תנא משום רבי שמעון בן יוחאי בשלשה דברים מאסו בני ישראל בימי רחבעם, במלכות שמים ובמלכות בית דוד ובבית המקדש, הדא הוא דכתיב: 'מה לנו חלק בדוד' (מלכים א' יב, טו) - כמשמעו, 'לאהליך ישראל' (שם) - אל תקרי לאהליך אלא לאהליך, 'ראה ביתך דוד' (שם) - זה בית המקדש" (ילקו"ש שמואל א רמז קו, ובמדרש שמואל פרק יג וברש"י ורד"ק על הושע הושע ג, ה). והנביא הושע ניבא "אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים" (הושע ג, ה) - "אמר רבי שמעון בר מנסיא אין ישראל רואין סימן גאולה לעולם עד שיחזרו ויבקשו שלשתם, הדא הוא דכתיב: 'אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם' - זו מלכות שמים, ואת דוד מלכם" - זו

²² "אמר ר' ישמעאל אמרתו לזגזא"ל שר הפנים הראיני כבודו של דוד המלך. אמר לי ידידי המתן לי שלש שעות עד שיבוא לכאן ותראה גדולתו... והנה דוד בא, וראיתי כל מלכי דוד אחריו וכל אחד כתרו בראשו. וכתרו של דוד מובהק ומשונה מכל הכתרים, וזיוו הולך מסוף העולם ועד סופו. וכיון שעלה דוד לבית המדרש הגדול שברקיע, הוכן לו כסא של אש שהוא ארבע פרסאות גובהו כפלים ארכו וכפלים רחבו. וכיון שבא דוד וישב לו על כסא שמוכן לו כנגד אותו כסא של אש [המוכן] לקונו, וכל מלכי בית דוד יושבין לפניו וכל מלכי בית ישראל עומדין מאחוריו, מיד עמד ואמר שירות ותושבחות שלא שמעתן און מעולם" (מדרש הובא בסדר רב עמרם גאון נפילת אפים וקדושה דסדרא ד"ה קדושה ליחיד, ובספר ליקוטי הפרדס לרש"י דף כד:; וספר אור זרוע הלכות תפילה סי' קו והלכות שבת סי' מב).

²² ז"ל שם: "אדמו"ר זי"ע קדושתם וכבודם של מלכי ישראל נגעה ללבו, והצטער למאוד במר נפש, וכמעט שנתחרט על ביקור הר ציון ששם, שועלים הלכו בו. וטעמו ונימוקו עמו דאין רואין את המלך בניוולו כביכול (ראה לעיל הערה יז), ואוי לעינים שכך רואות" (מאמר סדר יום החמישי אות ג).

²³ "אמנם לא איסתייע מילתא אחר כך בסדר הזה, כי המפתח של קברי מלכי בית דוד בהר ציון הנה הנם בידי הערביים, ולא ניתן לפתוח עבורנו ביום ראשון ושני לביאתנו לארץ ישראל רק בזמן מאוחר" (שם).

ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם – עמ' יב

דייקא. וכמו שמשמע מהתיבות האחרונות שגילה אדונינו הרשב"י קודם פטירתו (האדרא זוטא פרי' האזינו דף רצ"ו) שציון וירושלים הם כנגד יסוד ומלכות, ציון בגימ' יוסף, וציון-יסוד היא בחי' הרחמים הממתיקים לדיני ירושלים - מלכות. וממילא מובן שענין הבאת הגאולה ברחמים תלוי בהתקשרות למקום הקודש הר ציון, ועי"ז נזכה בקרוב "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" בב"א.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

שבאר"י ובכל קבר קראו מספר תהילים, ואילו את קברו הקדוש של אדונינו דוד המלך מחבר התהילים לא זכו לפקוד, שכ"ז הוא מחמת מלחמת הסט"א).

סגולת הבאת הגאולה ברחמים ע"י התקשרות למקום קדוש זה

לה] והתפילה במקום קדוש זה על צמיחת הגאולה והרמת קרן מלכי בית דוד מקובלת ופועלת ביותר, וכפשטות הכתובים "כי בחר ה' בציון אוה למושב לו... שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי" (תהילים קלב, יג יז). גם מסוגלת התפילה במקום זה לפעול הבאת הגאולה ברחמים